

บทที่ 5

ประเด็นหลักเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชน

5.1 กรอบการศึกษา

5.1.1 แนวความคิด

จากการศึกษาในบทที่ 2-4 ที่ผ่านมาก ทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพโครงสร้างองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของชุมชนทั้งในด้านกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม บริการ โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการบริหาร-การปกครองของชุมชน

การสรุปประเด็นหลักต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาที่ผ่านมา กล่าวได้ว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องกระทำ เพื่อให้มีความเด่นชัดและสามารถนำไปวิเคราะห์กำหนดองค์ประกอบหลักของการวางแผนพัฒนา ซึ่งจะได้ดำเนินการศึกษาและเสนอแนะในขั้นต่อไป

โดยทั่วไปประเด็นหลักเพื่อการวางแผน หรือกำหนดแผนพัฒนา จะประกอบไปด้วยประเด็นปัญหา ความต้องการ นโยบาย และศักยภาพในการพัฒนา ซึ่งมีจะมีความชัดเจนเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านความรู้ อนุญาตต้อง สมบูรณ์ ประกอบกับความรู้ และความสามารถของผู้วางแผน

5.1.2 เนื้อหาของการศึกษา

การศึกษาในบทนี้แบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ความต้องการ นโยบาย และศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน ซึ่งทั้ง 4 ส่วนนี้ จะมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

5.2 ปัญหา

จากแนวความคิดการวิเคราะห์ในเชิงระบบ เมื่อนำมาใช้วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ศึกษา สามารถสรุปเป็นหลักการสำคัญเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาได้ 3 ประการ ในประการแรก ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกชุมชน ประการที่ 2 องค์ประกอบของปัญหาครอบคลุมในทุกสาขาที่สำคัญ เช่น กายภาพ คมนาคมขนส่ง บริการพื้นฐาน ฯลฯ ประการที่ 3 ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งในด้านสาเหตุและผลกระทบ

จากหลักการดังกล่าวประกอบกับสภาพของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาที่ผ่านมา สามารถนำมากำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ดังนี้

1) จัดกลุ่มประเด็นปัญหา แล้วทำการวิเคราะห์สภาพและลักษณะของปัญหา โครงสร้าง ความสัมพันธ์เชื่อมโยง ตลอดจนขนาดความร้ายแรงและผลกระทบของปัญหา

2) จัดทำลำดับความสำคัญของปัญหา โดยวิเคราะห์จากความสัมพันธ์และขนาดความร้ายแรงของปัญหา

ผลจากการศึกษานี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการแก้ปัญหา และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ต่อไปในบทที่ 6

5.2.1 สภาพปัญหา

ในการศึกษาสภาพปัญหาได้ครอบคลุมการจัดกลุ่มปัญหา ลักษณะปัญหา บริเวณที่มีปัญหา ตลอดจนสาเหตุ ดังสรุปในตารางที่ 5.1

การจัดกลุ่มปัญหา ได้พิจารณาให้สอดคล้องกับการกำหนดสาขาในการพัฒนาขององค์การระดับท้องถิ่น โดยจำแนกเป็น 5 สาขา (กลุ่ม) ได้แก่ สาขาสภาพแวดล้อมกายภาพ สาขาการคมนาคม-ขนส่ง สาขาบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ สาขาเศรษฐกิจ-สังคม และสาขาการบริหาร-การพัฒนา

5.2.2 โครงสร้างปัญหา

จากการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้หลักการในเชิงระบบ สามารถสรุปโครงสร้าง

และความสัมพันธ์ของสาขาปัญหาหลักที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาได้ตามแผนภูมิที่ 5.1 จะเห็นได้ว่า ปัญหาภายในกลุ่มสาขาต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่จะมีขนาดหรือน้ำหนักที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิเคราะห์ถึงขนาดและทิศทางของผลกระทบต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มสาขาปัญหา จะบ่งชี้ว่า กลุ่มสาขาปัญหาใดเป็นสาขานำ ซึ่งมีอิทธิพลสูง ดังนั้น ในการพัฒนาและแก้ปัญหา จึงจำเป็นต้องพิจารณาให้ความสำคัญและเน้นการดำเนินการแก่กลุ่มปัญหานั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดวงจรของปัญหาหลัก ซึ่งจะมีผลกระทบที่สูงแก่การแก้ปัญหาโดยรวม

โครงสร้างและความสัมพันธ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า การที่ปัจจัยและสภาพแวดล้อมจากทั้งภายนอกและภายในพื้นที่ชุมชนศึกษา ได้ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่ ในอัตราที่สูง ซึ่งทำให้เกิดความต้องการการใช้ที่ดินพร้อม ๆ กับการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเพิ่มขึ้นในการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนเมือง จำเป็นต้องอาศัยระบบการคมนาคม-ขนส่ง บริการพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ-สังคม ซึ่งการอยู่อาศัยภายในระบบเมืองดังกล่าวมาแล้ว ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมือง ดังนั้น เพื่อให้ระบบต่าง ๆ ของชุมชนสามารถเจริญเติบโตและขยายตัวต่อไปจนถึงขอบเขตที่เหมาะสมอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการวางแผน ควบคุม อนุรักษ์ และส่งเสริมให้มีการดำเนินอย่างประสานสอดคล้อง โดยหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชน ภายใต้การจัดการของหน่วยงานราชการหลักของท้องถิ่น

จากระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษาได้นำไปใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงผลกระทบซึ่งกันและกันของแต่ละปัญหา ในการศึกษาส่วนต่อไป

5.2.3 ความสัมพันธ์ และขนาดของปัญหา

เพื่อให้การบ่งชี้ถึงปัญหาที่มีความสำคัญมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และขนาดของปัญหาทั้ง 36 ปัญหา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

5.2.3.1 ความสัมพันธ์ของปัญหา ความสัมพันธ์ของปัญหาในการศึกษานี้ หมายถึง ความสัมพันธ์เชื่อมโยงในแง่ของผลกระทบในการแก้ไขของแต่ละปัญหาที่มีต่อกัน ในการวิเคราะห์ขนาดความสัมพันธ์ ได้ให้ค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ 0-4 ซึ่ง ค่าคะแนน 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด ค่าคะแนน 1, 2 และ 3 หมายถึง ความสัมพันธ์ต่ำปานกลาง สูง ตามลำดับ

ผลรวมของค่าคะแนนความสัมพันธ์ของแต่ละปัญหา ที่มีต่อปัญหาอื่นทั้ง

36 ปัญหา จะแสดงถึงขนาดความสัมพันธ์ที่มีอยู่ ปัญหาใดที่มีค่าคะแนนรวมสูง ย่อมหมายความว่าปัญหานั้น จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการแก้ไขกับปัญหาได้ เป็นอย่างมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าแก้ปัญหานั้นแล้ว ก็จะมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาคืออื่น ๆ ได้เป็นอย่างมาก ในทางกลับกันถ้ามีค่าคะแนนรวมต่ำ ย่อมหมายถึงปัญหานั้นจะไม่ค่อยมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาคืออื่น ๆ นัก ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 5.2

5.2.3.2 ขนาดของปัญหา ขนาดของปัญหาในการศึกษานี้ หมายถึงขนาดของผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงปริมาณ เช่น ต่อจำนวนประชากร ต่อจำนวนหลังคาเรือน หรือต่อพื้นที่ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนในแต่ละเรื่องที่มีอยู่โดยรวม ตัวอย่างเช่น ลัดส่วนของจำนวนหลังคาเรือนที่อยู่ในบริเวณที่ถูกน้ำท่วมเป็นประจำ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนหลังคาเรือนที่มีอยู่ทั้งหมดภายในพื้นที่ศึกษา เป็นต้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์จึงได้ใช้ค่าคะแนน 1-5 แทนลัดส่วนของขนาดปัญหาทั้ง 36 ปัญหาดังกล่าว โดยค่าคะแนนที่ต่ำ ซึ่งได้แก่ 1 หมายความว่า ปัญหาดังกล่าวมีขนาด (ผลกระทบ) น้อยมาก และค่าคะแนนที่สูงขึ้นมาจนกระทั่งถึง 5 ก็หมายความว่าปัญหาดังกล่าวมีขนาด (ผลกระทบ) มากขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีปัญหาบางประเภทไม่สามารถทราบถึงขนาดของผลกระทบในเชิงปริมาณได้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น ปัญหาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารบ้านเรือน ฯลฯ ก็จะใช้หลักการวิเคราะห์เหตุผลในด้านอื่นมาพิจารณากำหนดขนาดของปัญหาดังกล่าว ผลการวิเคราะห์ได้แสดงในตารางที่ 5.3

5.2.4 ความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ และขนาดของปัญหาในตอนที่ผ่านมา ผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งจะนำไปใช้ เป็นประเด็นสำคัญส่วนหนึ่ง ในการกำหนดแนวทางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ ในบทที่ 6

ในการวิเคราะห์ได้นำค่าคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัญหาทั้ง 36 ปัญหา มาปรับฐานใหม่ให้อยู่ในระหว่าง 1-5 แล้วนำมาคูณกับค่าคะแนนของปัญหา ซึ่งมีค่าคะแนนอยู่ในระหว่าง 1-5 เช่นกัน ค่าคะแนนที่เป็นผลจากการคูณดังกล่าวได้แสดงตามตารางที่ 5.4 หลังจากนั้น ได้ทำการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาคือละปัญหา ภายในกลุ่มสาขาปัญหาชั้นใหม่ ดังได้แสดงในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.1 ปัญหาในเขตพื้นที่ชุมชนศึกษา

สาขา/ปัญหา	ประเด็น-ลักษณะของปัญหา	บริบทที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผล
สถานแวดล้อมกายภาพ				
- การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมือง	1. การกระจายตัวไม่เป็นกลุ่มก้อนของพื้นที่ชุมชน ชุมชนขยายตัวรวดเร็ว โดยแผ่ขยายไปตามแนว แนวถนนสายหลักและเลี้ยวไปในพื้นที่ตามถนน-ซอยเป็นช่วง ๆ	- ตามแนวถนนสายหลัก สายรอง เกือบทุกสาย ยกเว้นถนนรัชดาภิเษกที่เพิ่งสร้างเสร็จ	- ไม่สามารถจัดระเบียบ ควบคุมกิจกรรมการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพได้ เนื่องจากแผนและมาตรการทางผังเมืองทั้งไม่มีผลบังคับใช้	- เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ขาดแคลนบริการ สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ จราจร สถานแวดล้อมเสื่อมโทรม ฯลฯ
	2. การลุดอย่างรวดเร็วจนพื้นที่เกษตรกรรม	- พื้นที่ตามแนวชายฝั่งแม่น้ำ โดยตลอด และใน บริเวณพื้นที่หมู่ 3 ตำบลสวนใหญ่ หมู่ 2 ตำบลลาดหญ้า	- การขยายตัวอย่างรวดเร็วของที่อยู่อาศัย-อุตสาหกรรม และเกิดปัญหาทางการผลิตทางการผลิตทางการเกษตร เช่น ภาวะน้ำท่วม	- แหล่งผลิตทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ลดจำนวนลง ขาดความสมบูรณ์ทางสภาพแวดล้อม
- การใช้ที่ดินไม่มีประสิทธิภาพ	3. สัมพันธะไม่เป็นระเบียบ โดยเฉพาะที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมบริการ และเกษตรกรรม	- ในพื้นที่ชุมชนโดยทั่วไปโดยเฉพาะตามถนน ถนนพหลโยธิน-สวนปิ่นเกล้า ถนนประชาราษฎร์ และ ถนนแคว้น	- พื้นที่ชุมชนขยายตัวอย่างรวดเร็ว การจัดระเบียบ และควบคุมกิจกรรมยังไม่มีประสิทธิภาพ	- เกิดปัญหาด้านคมนาคม-ขนส่ง การลุดจรรยา ฐานแวดล้อม มลภาวะและเป็นอุปสรรคต่อการวางแผน-บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ
	4. ที่ดินที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ กระจัดกระจาย อยู่ทั่วไป	- ทั่วไปโดยเฉพาะในบริเวณตอนกลางของพื้นที่ จ, ก, ข ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่เกษตรกรรม (ทำนา)	- การไม่ใช้งานพื้นที่ และการให้บริการพื้นฐานยังไม่เป็นกลุ่มก้อน ประกอบกับการซื้อขาย-เก็งกำไรที่ดิน	- การขยายตัวของชุมชนมีการกระจายตัวมากขึ้น การให้บริการพื้นฐานไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การรุกรานที่สาธารณชน	5. มีการรุกราน แม่น้ำ-คู-คลอง โดยการปลูก สร้างอาคารบ้านเรือน	- ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และตามแนวคลองต่าง ๆ เช่น คลองมะขามโพรง บางนารถ บางขวาง บางตะนาวศรี บางขุนเทียน บางขุนนนท์	- เป็นชุมชนเก่า มีชุมชนหนาแน่น และชุมชนแออัด อยู่ตามแนวคลอง	- เกิดปัญหาน้ำท่วม มลภาวะ ผลเสียทางสุขภาพอนามัย
	6. มีการรุกราน ถนน-ทางเดินเท้า โดยกิจกรรมต่าง ๆ - การค้า พาหนะ แฉงลอย - การบริการ ชกมรด ทำท่อไอเสีย เหล็กดัด กาก ฯลฯ - การขนส่ง รถเมย์โดยสาร สามล้อ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง	- ตามแนวถนนและทางเดินเท้าโดยทั่วไป โดยเฉพาะตามย่านธุรกิจการค้าและชุมชนหนาแน่น สำหรับสามล้อ และมอเตอร์ไซด์รับจ้างจะอยู่ตามบริเวณปากทางเท้าของถนนสายรองและ ถนน-ซอยต่าง ๆ	- ขาดความร่วมมือจากประชาชน การควบคุมยังไม่มีประสิทธิภาพ สำหรับในด้านที่จอดรถบริการขนส่งนั้น เนื่องจากการขาดคนขับที่จอดรถ และขาดการจัดระเบียบ	- เกิดปัญหาการจราจรติดขัด อยู่ใต้เท้าจากการจราจร ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สถานแวดล้อมเสื่อมโทรม
- สถานที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรม	7. ชุมชนแออัด มีอยู่ประมาณ 48 แห่ง ทั่วประเทศ สภาพสภาวะที่เหมาะสมเพียง 6 (3,017 ครัวเรือน)	- ส่วนใหญ่อยู่ตามแนวถนนประชาราษฎร์ ถนนเจริญสงคราม ถนนประชาสัน และ ถนนแคว้น	- ผู้มีรายได้น้อย มักจะอาศัยอยู่ใกล้แหล่งงานที่อยู่ในบริเวณย่านธุรกิจการค้าบริการของชุมชน และในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวก	- ปัญหาทางด้านสุขภาพ สถานอนามัย โรคติดต่อ และเกิดปัญหาเด็กเนืองทางด้านสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม ฯลฯ

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหา	ประเด็น-ลักษณะของปัญหา	บริบทที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผล
	11. ชุมชนบ้านเก่า มีอยู่ประมาณ 10 แห่ง ขาดการบำรุงรักษา (1,097 ครัวเรือน)	ส่วนใหญ่อยู่คนละแนวถนนกับชุมชนรวม (หมู่ 5 ตำบลลวนใหญ่ หมู่ 10 ตำบลบางเขน) ถนนตีความเก่า (หมู่ 4 ตำบลลาดสวาย)	เทศบาลเห็นดีเกี่ยวกับชุมชนแก่เกิด ประกอบกับ ความสามารถที่จำกัดของผู้อยู่อาศัยได้ปานกลาง ค่อนข้างน้อย	เช่นเดียวกับชุมชนแก่เกิด
	12. ชุมชนวิมวณ เป็นตำบลในชุมชนบ้านเก่า แต่เดิม มีลักษณะทุรกันดาร ไม่เป็นระเบียบ	ถนนแนววิมวณโดยเทศบาล (ยกเว้นหมู่ 1 ตำบลบางกระสอบ และหมู่ 2, 3 ตำบลลวนใหญ่)	เป็นชุมชนเดิม สถาบันงานเรือนเก่า ขาด การบำรุงรักษา	เช่นเดียวกับชุมชนแก่เกิด
- สถานแวดล้อมทั่วไปเสื่อมโทรม	10. ถนนที่ชำรุด-น้ำขังในบางพื้นที่	- พื้นที่ส่วนใหญ่เริ่มมีน้ำที่ขุ่นออกถนนคืนน้ำ - บริเวณชุมชนแออัดหลายแนวถนนประชากรหนาแน่น - และบริเวณบางส่วนของโคกกลางของพื้นที่ จ. และ ช.	- ในฤดูน้ำหลากและน้ำทะเลหนุน พื้นที่ที่อยู่นอกระบบ คืนน้ำ - ระดับพื้นที่ต่ำประกอบด้วยอาคารระบบระบายน้ำ - ระดับพื้นที่ต่ำสำหรับพื้นที่ ช. อาคารแบบระบายน้ำ พลัง	- ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม สุขภาพอนามัย ผลกระทบทางด้านจิตใจ ความสุขเสียแก่ทรัพย์สิน
	11. ความสกปรก รุงรัง เนื่องจาก - ประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะ ไม่เพียงพอ - พื้นที่ว่างที่ไม่ได้ทำประโยชน์	- บริเวณตลาดและย่านธุรกิจ ย่านที่อยู่อาศัยที่เป็น ที่ดินจัดสรร และชุมชนที่อยู่มานาน - กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป	- ขยะมีมากในบริเวณย่านธุรกิจ ชุมชนที่อยู่มานาน การจัดการไม่สะดวก พื้นที่ที่รับผิดชอบกว้างขวาง กระจายตัว ประกอบกับความร่วมมือของ ประชาชน ยังไม่เพียงพอ - ขาดการดูแลรักษาของเจ้าของที่ดิน ทำให้ทรุด รุงรัง และกลายเป็นที่ทิ้งขยะของผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง	- สถานแวดล้อมเสื่อมโทรม ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สุขภาพอนามัย
	12. ถนนชำรุดและวัชพืชตามคู-คลองระบายน้ำ	- ตามคู-คลองระบายน้ำ โดยทั่วไปในชุมชน	- ขาดแคลนงบประมาณในการดูแลรักษา บำรุงรักษา - ระบบระบายน้ำชุมชนเก็บแบบรวม	- ประสิทธิภาพในการระบายน้ำลดลง - ผลกระทบทางลบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน
	13. อาคารบ้านเรือน มีการก่อสร้าง/ต่อเติม อย่างไม่เหมาะสม/เกินขนาด	- ชุมชนดาววิมวณ-ลำคลอง ชุมชนแออัด และ ชุมชนกลุ่มใหญ่โดยทั่วไป	- สถานที่เสร็จกิจของชุมชนไม่เอื้ออำนวย - การควบคุมดูแลยังไม่มีประสิทธิภาพ	- ชุมชนขาดความมีระเบียบและสิ่งปลูกสร้าง สวัสดิภาพความปลอดภัย เช่น การเกิด ภัยพิบัติ
การคมนาคม-ขนส่ง	- การติดต่อทางถนนเชื่อมโยงกับ ชุมชนภายนอกและการเข้าถึง ภายในพื้นที่ยังไม่สะดวก	14. โครงข่ายถนนทั้งไม่สมบูรณ์ ขาดแคลนถนน สายหลัก สายรองที่เชื่อมโยงกันเป็นระบบ	- ภายในพื้นที่ขาดถนนสายรถในบริเวณถนน ของทั้ง 5 พื้นที่ ได้แก่ จ. ล. ช. ช และ ๗	- การจราจรติดขัด - การขึ้นน้ำการขยายตัวของชุมชนไม่มี ประสิทธิภาพ
	15. ถนนสายหลักมีขนาดไม่เพียงพอ ถนนสายรอง ยังไม่ได้มาตรฐานทั้งในด้านขนาด ผิวจราจร และทางเดินเท้า	- ถนนบางช่วงแคบ ถนนประชากรหนาแน่น ถนน ประชาชน ถนนสามัคคี ถนนเรวัตติ์ ถนนซอย วัดก้านแดง	- ปริมาณรถยนต์ที่ใช้เส้นทางมีมากเกินความ สามารถของถนน - ขาดแคลนงบประมาณในการก่อสร้างและซ่อมบำรุง	- การจราจรติดขัด เกิดอุบัติเหตุ - ความสุขเสียทางเศรษฐกิจ-สังคม

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหา	ประเด็น-ลักษณะของปัญหา	บริบทที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผล
การเดินทางสัญจร ไม่สะดวก	16. ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะที่มีไม่เพียงพอ	ถนนหนทางที่ สนาทมกิน้ำ ถนนลัดดี	มีรถประจำทางให้บริการน้อยเส้นทาง	- เกิดผลกระทบที่วัดความแออัดของประชาชน
	17. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถสาธารณะ โดยสภาว สถานี่จอดรถโดยสภาวประจำทาง	ที่จอดรถสาธารณะบนถนนลัดดี 1-4 ยังไม่เพียงพอ ทำเรือโดยสารส่วนใหญ่ความเร็วช้า ยังไม่ถาวร-ปลอดภัย สถานีจอดรถบริเวณถนนใหญ่ที่จอดรถบนถนนหนทาง-สนาทมกิน้ำ	- การขาดสิ่งอำนวยความสะดวก มีสาเหตุส่วนใหญ่จากการขาดแคลนงบประมาณ สำหรับสถานีจอดรถนั้น รวมทั้งการขาดคนขับที่ว่างในทำเลที่เหมาะสม	- การเดินทางประกอบกิจกรรมของประชาชนไม่สะดวก การจราจรติดขัด และก่อให้เกิดอุบัติเหตุ
การจราจรติดขัด	18. พื้นที่ถนนไม่เพียงพอกับปริมาณการจราจร และการขาดระเบียบวินัยของประชาชน	- ถนนบางวงเวียน ถนนใหญ่ยังสร้างถนนตีวงวนที่ และถนนประจำทาง	- ปริมาณการจราจรโดยรถส่วนบุคคลมีมาก และขยายตัวในอัตราที่รวดเร็วความถี่ของการเพิ่มของประชากร - การให้บริการรถโดยสารสาธารณะไม่เพียงพอ - โครงข่ายถนนไม่สมบูรณ์	- เกิดอุบัติเหตุ มลภาวะ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม - ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมของชุมชน
	19. ในบางพื้นที่ไม่มีที่จอดรถ ระบบที่จอดรถไม่มีประสิทธิภาพ	- ไม่มีที่จอดรถสาธารณะบริเวณถนนหนทางของพื้นที่ อ. ๗ บริเวณตอนบนของพื้นที่ ก. จ. บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของพื้นที่ จ และ ช ตามแนวถนนสายรองต่าง ๆ เช่น ถนนเววดี ถนนลัดดี ซอยวัดกำแพง	- การขาดระเบียบวินัยของประชาชน - การพัฒนาพื้นที่ในระยะแรกไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ระบบระบายน้ำ - ขาดแคลนงบประมาณในการก่อสร้างและบำรุงรักษา	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม สุขภาพอนามัย ความสูญเสียแก่ทรัพย์สิน
บริการจัดเก็บ กำจัดขยะและมูลฝอย	20. ระบบดูแล-คัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นน้ำถึงขั้น	- คอลงบางตะนาวศรี คอลงบางระจัน คอลงบางขุนเทียน	- ขาดแคลนงบประมาณในการดูแลรักษาและประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ - ปัญหาการรุกคืบ-คลอง การทิ้งขยะ	- ประสิทธิภาพในการระบายน้ำลดลง ทำให้เกิดน้ำท่วม-น้ำขัง
	21. ยังไม่ทั่วถึงและสม่ำเสมอเพียงพอ ทำให้มีขยะตกค้าง ค่าขนส่งสูง การกำจัดยังไม่เหมาะสม	- ชุมชนทุกภาค ยกเว้นเทศบาลในปัจจุบัน และชุมชนตามบริเวณริมแม่น้ำ	- ปริมาณขยะมีมาก รถเก็บขยะและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ - พื้นที่เก็บขยะกระจายตัว ทั้งใน/กำจัดขยะไกล	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม และมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย
บริการประปา	22. ยังไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากท่อประปาชำรุดบ่อยครั้ง	- ย่านที่อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยมานาน	- ท่อมีอายุการใช้งาน โดยเงาสะท้อนท่อจ่ายน้ำ	- ขาดคนคนน้ำประปา เนื้ออุปโภค-บริโภค

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

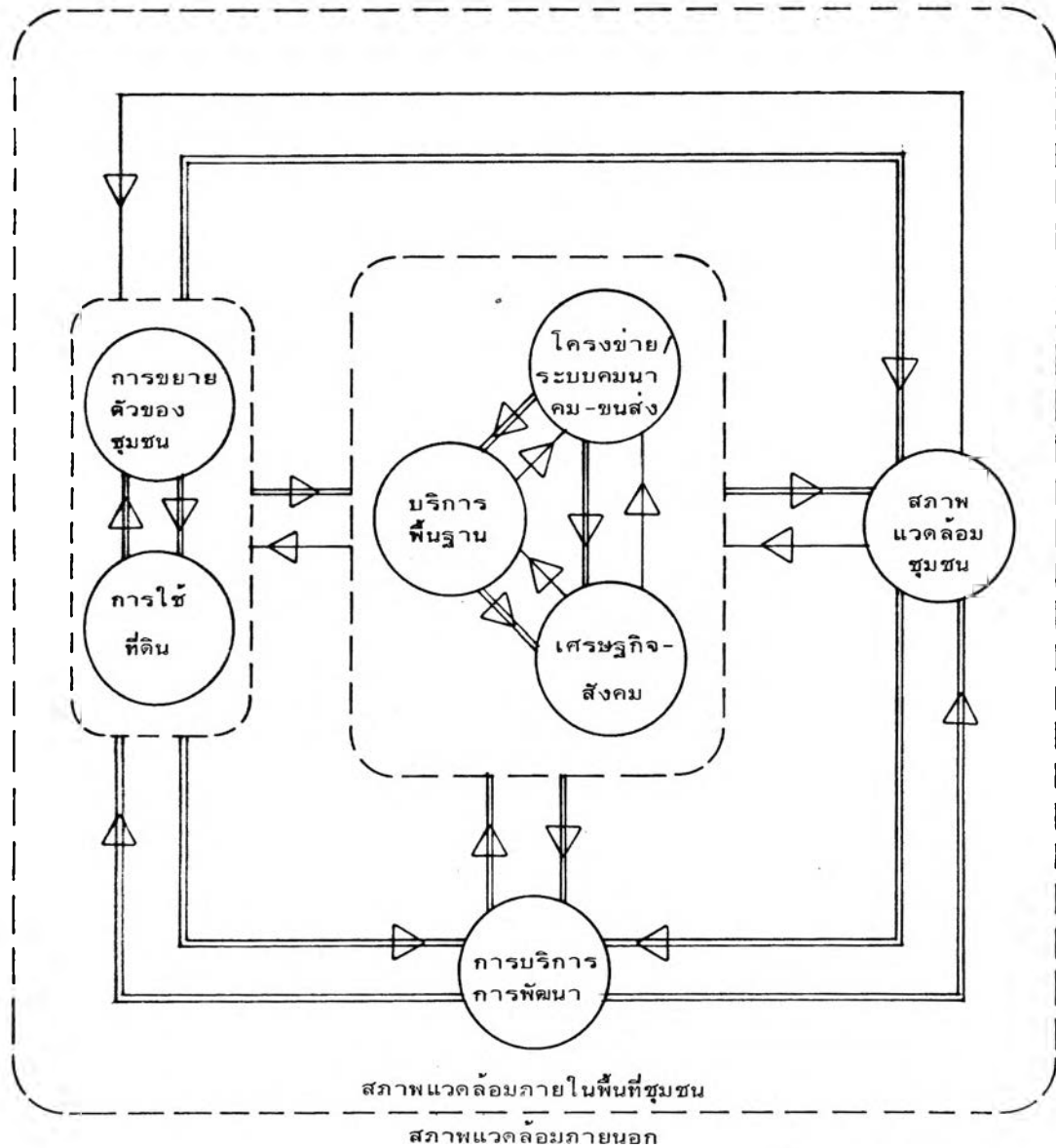
สาขา/ปัญหา	ประเด็น-ลักษณะของปัญหา	บริบทที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผล
- บริการไฟฟ้า	23. ขาดแคลน ในปี แลสุด 1 ปี 1 เดือน	ชุมชนกุ่มกาศีและตำบลเกรียงไกรดำ ทั่วไ	ขาดแคลนงบประมาณ	- ผลเสียต่อสวัสดิภาพ ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
- บริการโทรศัพท์	24. ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ โทรศัพท์ สาธารณะยังขาดแคลนและทรุดโทรม	- บริเวณโดยทั่วไป	- ขาดแคลนงบประมาณ	- เป็นอุปสรรคแก่การขยายตัวของกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน
- การศึกษา	25. การกระจายตัวของสถานศึกษาในระดับ ประถมยังไม่เพียงพอ พื้นที่โรงเรียนคืนคน การศึกษานอกโรงเรียนไม่แพร่หลาย	- ตอนกลางและบริเวณส่วนเหนือของพื้นที่ศึกษา - โรงเรียนที่ยังอยู่ในปัจจุบันโดยทั่วไป	- โรงเรียนส่วนใต้ตั้งมานานและอยู่ในย่าน ชุมชนหนาแน่น - ขาดแคลนงบประมาณในการส่งเสริม	- ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและก่อให้เกิดปัญหา จราจรติดขัด - ประชาชนขาดความรู้และทักษะ ในการประกอบ อาชีพ
- การสาธารณสุข	26. ยังขาดแคลนบุคลากรทางแพทย์ การสาธารณสุขมูลฐานไม่ทั่วถึง		- ขาดแคลนงบประมาณ	- ส่งผลเสียแก่สุขภาพ-อนามัยของประชาชน
- นิเทศการ ความรู้และ ความบันเทิง	27. ขาดแคลนสถานีวิทยุ ส่วนสาธารณะ และห้องสมุด	- บริเวณโดยทั่วไปโดยเฉพาะย่านชุมชนหนาแน่น ในเขตเทศบาล	- ขาดแคลนงบประมาณ สถานี และพื้นที่ก่อสร้าง	- เป็นอุปสรรคแก่การโฆษณาทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความรู้-ความคิดของประชาชน
- ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน	28. คดีประทุรเวียงต่อชีวิต-ทรัพย์สิน มีสัดส่วนมาก อุบัติเหตุทางจราจรมีค่านับชั่งมาก มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นคนทำงานบ่อยครั้ง	- บริเวณโดยทั่วไปโดยเฉพาะย่านชุมชนแออัด ชุมชนหนาแน่น	- สถานเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเมือง - โครงข่ายยังไม่สมบูรณ์และวินัยของประชาชน	- เป็นผลเสียแก่สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชน รวมทั้งความสูญเสียทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม
- โรงฆ่าสัตว์	29. คับแคบ ยังไม่ถูกสุขลักษณะอนามัย เกิดมลภาวะ และเหตุเดือดร้อนรำคาญ	- หมู่ที่ 1 และ 2 ตำบลสวนโหนด	- ทำเลที่ตั้งไม่เหมาะสม อยู่ในย่านชุมชน - ระบายน้ำเสียไม่เหมาะสม	- เป็นผลเสียแก่สุขภาพ-อนามัย ตลอดจน สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
- ศูนย์ราชการและที่ทำการเทศบาล	30. อาคารสถานที่ไม่เหมาะสมแก่เร ดำเนินงานและไม่สะดวกในการติดต่อ ของประชาชน	ศูนย์ราชการและที่ทำการเทศบาลในปัจจุบัน	- อาคารเก่า สกปรกที่คับแคบ และเป็นอาคารที่ พื้นตะเป็ยอนุรักษณ์ไว้แล้ว - ตั้งอยู่ในทำเลย่านธุรกิจหนาแน่น การจราจรติดขัด	- เป็นผลแก่ประสิทธิภาพและขีดความสามารถ ในการดำเนินงาน - การบริการไม่สะดวก
- ตลาดเพื่อการเกษตร	31. ทั้งไม่มีตลาดกลาง เกษตร ที่เป็นศูนย์ รวมการค้าและบริการ รวมการค้าและบริการ	- ปัจจุบันใช้บริเวณศูนย์ธุรกิจการค้าหนาแน่น ที่มีมาแต่เดิม	- ขาดแคลนงบประมาณและพื้นที่ก่อสร้าง	- ไม่ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน - เกิดปัญหาการจราจรติดขัด

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สาขา/ปัญหา	ประเด็น-ลักษณะของปัญหา	บริบทที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผล
สภาพเศรษฐกิจ-สังคม	- แหล่งงาน	32. แหล่งงาน ไม่เพียงพอ	- บริเวณโดยทั่วไป	- ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ- รายได้ของประชาชน
	- การประกอบอาชีพของประชาชน	33. ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพไม่มั่นคง และฐานการประกอบอาชีพแคบ	- บริเวณโดยทั่วไปโดยเฉพาะในชุมชนแออัด ชุมชนริมน้ำ	- เป็นผลกระทบทางลบกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของประชาชนและชุมชน
การบริหารและการพัฒนา	- ขีดความสามารถของหน่วยงานท้องถิ่น	34. มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน ทั้งในด้านการให้บริการ การพัฒนา การควบคุม ดูแลและส่งเสริม	- ขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ - กฎ-ระเบียบยังไม่เหมาะสม	- การให้บริการและการพัฒนา ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ - ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
	- รายได้ของหน่วยงานท้องถิ่น	35. ขาดไม่เพียงพอแก่การให้บริการ และการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ	- ฐานการจัดเก็บรายได้แคบ - ประชาชนและภาคเอกชนขาดความสนใจและความเข้าใจ	- การให้บริการ ไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน
	- การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชน	36. ขาดมีส่วนร่วมกับทุกทั้งในด้านการปกครอง การพัฒนา และการบริหารจัดการนั้นชุมชน	- การกระตุ้นและการส่งเสริมจากภาครัฐบาล - ภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ - ประชาชน/ภาคเอกชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ได้รับความสำคัญ	- ขาดการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนที่จะทำควบคู่เนกาการของหน่วยงานท้องถิ่น

ที่มา : จากการศึกษาและสำรวจ

แผนภูมิที่ 5.1 โครงสร้างและความสัมพันธ์ของ (สาขา) ปัญหาหลัก
 ในพื้นที่ชุมชน เทศบาล เมืองนนทบุรี

ตารางที่ 5.2 ความสัมพันธ์ของปัญหา

กายภาพ	การขยายตัวพื้นที่ชุมชน	1	ไม่เป็นกลุ่มก้อน แต่ตามแนวถนนสายหลัก กระจายเจ้าภายใน	56
		2	พื้นที่เกษตรกรรมลดลง	16
	การไร้ที่ดินไม่มีประสิทธิภาพ	3	กิจกรรมสืบสวน ไม่เป็นระเบียบ	26
		4	พื้นที่ว่างไม่ใช้ประโยชน์ โดยปล่อยทิ้งร้าง	21
	การรวมกลุ่มที่สาธารณะ	5	คู คลอง แม่น้ำ โดยอาคาร บ้านเรือน	21
		6	ถนน ทางเดินเท้า โดยการค้า/บริการ/ร้านค้า	28
	สถานศึกษา/โรงเรียน/โรงเรียน	7	ชุมชนแออัด	44
		8	ชุมชนเก่าเก่า	26
		9	ชุมชนริมน้ำที่ติดกับฐานมาแต่เดิม	26
	สถานแวดล้อมทั่วไป/เลือก/โรงเรียน	10	น้ำท่วมขัง	39
		11	สกปรก (ขยะ) รุงรัง (พื้นที่ว่าง)	31
		12	บ้านเล็ก-บ้านน้อย ตามคู-คลอง	23
		13	ความไม่สะอาดเรียบร้อยอาคาร-บ้านเรือน	28
14		โครงสร้างถนนไม่สมบูรณ์ ขาดถนนสายหลัก-รอง	41	
คมนาคม-ขนส่ง	การเข้าถึง-เชื่อมโยงไม่สะดวก	15	ถนนขรุขระไม่เหมาะสม (ไม่มีเครื่องหมายจราจร) การเดินเท้า	33
		16	ระบบขนส่งสาธารณะไม่เพียงพอ	25
		17	วางผังไม่เหมาะสม/ความปลอดภัย (พื้นที่จอดรถ/ทางเท้า/ป้ายจราจร)	21
	การจราจรติดขัด	18	พื้นที่ถนนไม่เพียงพอ ระยะขนานน้อย/รถบรรทุก	26
	การระบายน้ำ/น้ำท่วมขัง	19	ระบบท่อระบายน้ำไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพ	23
สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	20	คู-คลอง ระบายน้ำ/น้ำท่วมขัง	22	
	การจัดเก็บ-กำจัดขยะมูลฝอย	21	ไม่ทั่วถึง-สม่ำเสมอ กำจัดไม่ถูกวิธี ค่าใช้จ่ายสูง	28
	การประปา	22	ไม่สม่ำเสมอ ท่อรั่ว รุค	5
	ไฟฟ้า	23	ขาดแคลน ไฟฟ้าแรงสูงวางสาธารณูปโภค	8
	โทรศัพท์	24	ไม่เพียงพอ โทรศัพท์สาธารณะขาด-ขาดแคลน	8
	การศึกษา	25	การกระจายตัวของโรงเรียน/โรงเรียนประถม/มัธยม/โรงเรียนอาชีวศึกษา/โรงเรียนมัธยมศึกษา/โรงเรียนมัธยมศึกษา/โรงเรียนมัธยมศึกษา	18
	การดูแลสุขภาพ	26	บุคลากรทางการแพทย์ไม่เพียงพอ การขาดแคลนบุคลากรที่ยังไม่มีความรู้	30
	อินเทอร์เน็ต	27	ขาดแคลนสัญญาณอินเทอร์เน็ต	10
	ความปลอดภัยในชีวิต/ทรัพย์สิน	28	คดีขโมย/ลักทรัพย์/คดีประทุษร้าย	33
	โรงเรียน/โรงเรียน	29	ไม่ได้รับการสนับสนุน/โรงเรียน/โรงเรียน	5
	สถานีตำรวจ	30	สถานีตำรวจ/สถานีตำรวจ/สถานีตำรวจ	13
ตลาดกลาง/เกษตร	31	ไม่มีตลาดกลาง/เกษตร การค้า-บริการ	14	
เศรษฐกิจ-สังคม	ขาดแคลนพลังงาน	32	การขยายตัว กิจกรรม/เศรษฐกิจ อื่นๆมีราคาแพง	29
	การประกอบอาชีพ/อาชีพ/อาชีพ	33	นิคมอุตสาหกรรม/นิคมอุตสาหกรรม/นิคมอุตสาหกรรม	23
บริหาร-พัฒนา	ขีดความสามารถของหน่วยงานท้องถิ่น	34	มีขีดจำกัด ในการดำเนินการให้บริการ การพัฒนา	64
		35	ขาดแคลนบุคลากร/บุคลากร/บุคลากร	47
	การมีส่วนร่วมของประชาชน	36	มีส่วนร่วม/มีส่วนร่วม/มีส่วนร่วม	39

ที่มา : จากการศึกษา

ตารางที่ 5.3 ขนาดความร้ายแรงของปัญหา

สาขา/ปัญหา	ประเด็น-ลักษณะของปัญหา	คะแนน	เหตุผล	
สภาพแวดล้อมภายนอก	- การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมือง	1. การกระจายตัวไม่เป็นกลุ่มก้อนของพื้นที่ชุมชนชุมชนอย่างรวดเร็ว โดยแผ่ขยายไปตามแนวถนนสายหลักและฮีกเข้าไปในพื้นที่ชนในชุมชน-ชอยเป็นช่วง ๆ	5	- มีการขรุขระผิวถนนตามแนวถนนสายหลัก-รองเกือบทุกสาย - พื้นที่ชุมชนชอยประมาณ ๑4.๐๐ อยู่นอกการควบคุมดูแลของเทศบาลเมือง - ผังเมืองวางผังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดแผนและอำนาจในการควบคุมและบังคับการขยายตัวของชุมชน - เป็นการขยายตัวแบบไร้ทิศทางขาดการเกษตร - มีส่วนทำให้สภาพแวดล้อมขาดความสมบูรณ์
		2. การขยายตัวของพื้นที่เกษตรกรรม	3	
	- การใช้ที่ดินไม่เหมาะสมสภาพ	3. พื้นดินส่วนใหญ่เป็นไร่ โดยเฉพาะที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมบริการ และเกษตรกรรม	3	- มีอุตสาหกรรมถึง 1๐1 แห่ง (ประมาณร้อยละ 4๐.๐๐) กระจุกอยู่ในพื้นที่ชุมชน
		4. มีพื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป	2	- ในเขตเทศบาลมีพื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ประมาณร้อยละ 2๐
	- การรุกคืบเข้าอาคาร	๕. มีการรุกคืบเข้ามา-ถูกล้อม โดยความถูกต้องตามกฎหมาย	2	- ตามแนวรั้วซึ่งมีบ้านมีการรุกคืบเกือบตลอดแนวและตามแนวถนนในพื้นที่บริเวณข้างของพื้นที่ศึกษา
		6. มีการรุกคืบ ถนน-ทางเดินเท้า โดยกิจกรรมต่าง ๆ - การค้า คาเฟ่ แฟงชอย - การบริการ ซ่อมรถ ทาไฟโอเอเซีย เพล็กซ์ อาคาร - การขนส่ง รถเมย์โดยสาร สามล้อ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง	4	- มีการรุกคืบเข้ามาบนและทางเท้าโดยทั่วไป - สถานีจอดรถโดยสารโลจิสติกส์มีเพียง 1 แห่ง - รถโดยสารขนาดเล็ก รวมถึงรถจักรยานยนต์และมอเตอร์ไซด์รับจ้างเต็มพื้นที่ถนนไม่มีที่จอดรถเฉพาะ
	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม	7. ชุมชนแออัด มีอยู่ประมาณ 4๘ แห่ง ทั่วทุกอำเภอ ขาดสุขลักษณะที่เหมาะสมเพียงพอ	3	- มีชุมชนแออัดประมาณ 4๘ แห่ง (ร้อยละ ๘.56 ของครัวเรือนรวม) - ผู้ด้อยโอกาส (จำนวนแห่ง) สูงถึงร้อยละ 42.31 ต่อปี (ปี พ.ศ.25๒๘ มี 26 แห่ง) เมื่อเทียบกับร้อยละ 15.72 ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน
		๘. ชุมชนบ้านเช่า มีอยู่ประมาณ 16 แห่ง ขาดการบำรุงรักษา	2	- มีชุมชนบ้านเช่าประมาณ 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖.11 ของจำนวนครัวเรือนรวมในพื้นที่ศึกษา
		๙. ชุมชนริมแม่น้ำซึ่งตั้งถิ่นฐานมานาน แต่เดิมมีลักษณะทุ่งนา ไร่ เป็นระเบียบ	4	- อาคารที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นอาคารที่ก่อสร้างด้วยวัสดุไม้จันทน์ (ร้อยละ ๘๐.๐๐ ของอาคารที่อยู่อาศัยทั้งหมด) - อาคารกว่าร้อยละ 5๐.๐๐ มีอายุเกิน 1๐ ปีขึ้นไป
		10. มีน้ำท่วม-น้ำขัง ในบางพื้นที่	4	- พื้นที่ศึกษาซึ่งถูกน้ำท่วมครั้งใหญ่มีถึงร้อยละ 2๐.75 - อาคารที่ประสบปัญหาน้ำท่วมมีถึงร้อยละ 51.17 และที่ถูกน้ำท่วมครั้งกว่า 1 เดือน มีถึงร้อยละ 2๐.6๐ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง
- สภาพแวดล้อมทั่วไปเสื่อมโทรม	11. ความสกปรก รุงรัง เนื่องจาก - ประสิทธิภาพการกำจัดขยะไม่เพียงพอ - พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์	3	- ประสิทธิภาพในการกำจัดขยะค่อนข้างต่ำ โดยสามารถกำจัดได้เพียงร้อยละ 80.00 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน - พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ (ร้อยละ 3๐ ของพื้นที่ศึกษา) จะเหลือจะรกรุงรังและกลายเป็นที่ทิ้งขยะของประชาชนข้างเคียง	
	12. มีน้ำเสียและวัชพืชตามคู-คลองระฆังน้ำ	3	- จากการสำรวจ (สิงหาคม 25๖๐) พบว่า ทางระฆังน้ำหลักส่วนใหญ่มีวัชพืชมาก สำหรับน้ำเสียนั้นจะมีมากในลำคลองที่มีน้ำชุมชนโดยเฉพาะย่าน เขตเทศบาลเมือง	
	13. อาคารบ้านเรือน มีการก่อสร้าง/ต่อเติม อย่างขาดความเป็นระเบียบ	3	- จากการสำรวจได้พบเห็นอยู่โดยทั่วไป โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตเทศบาลและชุมชนตามริมแม่น้ำ-ลำคลอง	
การคมนาคม-ขนส่ง	- การติดขัดทางถนน เชื่อมโยงกับชุมชนภายนอกและเข้าไม่ถึงภายในพื้นที่ซึ่งไม่สะดวก	14. โครงข่ายถนนยังไม่สมบูรณ์ ขาดถนนถนนสายหลัก สายรองที่เชื่อมโยงระหว่างเป็นระบบ	4	- มีพื้นที่ถนนทั้งหมดร้อยละ 13.52 ของพื้นที่ชุมชนเมือง (มาตรฐานความถี่ ร้อยละ 2๐.๐๐ ของพื้นที่ชุมชน) - ในบริเวณพื้นที่ศึกษาใน 6 พื้นที่ มีเพียง 3 พื้นที่ที่มีถนนสายหลักผ่าน
		15. ถนนสายหลักมีขนาดไม่เพียงพอ ถนนสายรองยังไม่มีความกว้างในลักษณะ ผิวจราจรและทางเดินเท้า	3	- ถนนสายหลักมีการจราจรติดขัดหนาแน่นมีจำนวน 2 สาย ใน 7 สาย - ถนนสายรองตามถนนกลางพื้นที่อยู่ทั้งหมด ยังไม่ได้มาตรฐานทั้งในลักษณะ ผิวจราจร และทางเดินเท้า - ความพอเพียง (ร้อยละ 33.๐๐ เป็นถนนที่ขังไม่ถาวร)
- การเดินทางสัญจรไม่สะดวก	- ระเบียบขนส่งมวลชนสาธารณะยังไม่เพียงพอ	16. ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะยังไม่เพียงพอ	3	- ประสิทธิภาพการให้บริการโดยรถประจำทางยังไม่เพียงพอ ทั้งในด้านจำนวน เส้นทาง การกระจายตัวของเส้นทางและจำนวนเที่ยววิ่ง
		17. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไม่มีโครงสร้างหรืออาคารสถานีที่จอดรถโดยสารประจำทาง	4	- ทำเลจอดรถรับ-ส่งผู้โดยสารเกือบทั้งหมดยังคงเป็นแบบ ไม่มีข้อกั้นและไม่มีเบาะนั่ง - มีการใช้พื้นที่ถนนสาธารณะเป็นที่จอดรถโดยสารเป็นประจำ
- การจราจรติดขัด	- พื้นที่ถนนไม่เพียงพอกับปริมาณการจราจรและการขาดระเบียบวินัยของประชาชน	18. พื้นที่ถนนไม่เพียงพอกับปริมาณการจราจรและการขาดระเบียบวินัยของประชาชน	4	- ในช่วงเวลา ๘ ปี ปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเพิ่มขึ้นกว่า 1 เท่าตัว ในขณะที่ถนนหลักเกือบทั้งหมด
		การบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	- การระฆังน้ำ ทางน้ำทางน้ำท่วม ซึ่งไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดน้ำท่วม-น้ำขัง	19. ในบางพื้นที่ไม่มีท่อระบายน้ำ ระบบท่อระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ
20. ระบบคู-คลองระฆังน้ำหลักมีแนวโน้มวัชพืช	4			- ประสิทธิภาพในการดูแลรักษาบริเวณข้างทาง ในแต่ละปีจะมีวัชพืชประมาณในค่าการเป็นค่าเพียง 1-2 ครั้ง

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

สาขา/มิติ	ประเด็น-ลักษณะของมิติ	คะแนน	เหตุผล	
- บริการจัดเก็บ กำจัด และปฏิรูป	21. ยังไม่ทั่วถึงและสม่ำเสมอเพื่อลดค่าใช้จ่ายขยะคัดล้าง ค่าขนส่งสูง การกำจัดยังไม่เหมาะสม	4	- พื้นที่บริการกว้างขวางมาก อาคารบ้านเรือนค่อนข้างกระจายตัว ไม่มีสถานที่ทิ้งขยะเป็นของตัวเอง อดูห่างไกลและจึงใช้ระบบกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม	
- บริการประปา	22. ยังไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากท่อประปาชำรุดบ่อยครั้ง	3	- มีท่อแตก-รั่ว ถึงปีละ 8,213 แห่ง - การร้องเรียนเรื่องท่อแตก-รั่ว และน้ำไม่ใส มีถึงร้อยละ 72.00 ของจำนวนเรื่องร้องเรียนทั้งหมด 3,599 ภายในปี 2528	
- บริการไฟฟ้า	23. ขาดแคลนไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ	3	- ถนนสายหลักและสายรอง ส่วนใหญ่ยังไม่ไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ	
- บริการโทรศัพท์	24. ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการโทรศัพท์สาธารณะซึ่งขาดแคลนและทุกดไทย	3	- ประสิทธิภาพการให้บริการดีอยู่ในเกณฑ์ค่า (ประชากร 6.86 คน ต่อโทรศัพท์ 1 เลขหมาย) เมื่อเปรียบเทียบกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	
- การศึกษา	25. การกระจายตัวของสถานศึกษาระดับประถมยังไม่เพียงพอ พื้นที่โรงเรียนคับแคบ การศึกษาออกโรงเรียนไม่ทั่วถึง	3	- ส่วนการศึกษาที่เท่าเทียม 1 ไร่ ต่อเด็กเรียน 153 คน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 1 ไร่ ต่อเด็กเรียน 80 คน - จำนวนโรงเรียน ร้อยละ 60.00 อยู่ในพื้นที่ด้านใต้ ซึ่งมีประชากรประมาณร้อยละ 52.71 ของประชากรรวม	
- การสาธารณสุข	26. ยังขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ การสาธารณสุขชุมชน ไม่ทั่วถึง	2	- ส่วนบุคลากรแพทย์ครบถ้วนค่อนข้างต่ำ - สถานบริการยังมีไม่ทั่วถึง	
- ปัญหาการ ความรู้และความบันเทิง	27. ขาดแคลนสถานศึกษา สวนสาธารณะ และห้องสมุด	4	- พื้นที่สวนสาธารณะมีน้อยมาก - ห้องสมุดประชาชนมีอยู่เพียงแห่งเดียว - ยังไม่มีวิทยุภาพที่ใดมาตรวจรับหรือประชาชนในระดับจังหวัด	
- ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน	28. คดีประทุษร้ายต่อชีวิต-ทรัพย์สิน มีสัดส่วนมาก อุบัติเหตุทางจรวดมีค่อนข้างมาก มีคดีภัยเกิดขึ้นค่อนข้างบ่อยครั้ง	4	- คดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย เพศ รวมซึ่งคดีประทุษร้ายต่อชีวิต มีสัดส่วนค่อนข้างสูง (ร้อยละ 74.80)	
- โรงฆ่าสัตว์	29. คับแคบ ซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะอนามัย เกิดมลภาวะ และเหตุเดือดร้อนรำคาญ	2	- ไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและดีขึ้นมาได้	
- ศูนย์ราชการและที่ทำการเทศบาล	30. อาคารสถานที่ไม่เหมาะสมแก่การดำเนินงานและไม่สะดวกในการติดต่อของประชาชน	4	- ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ไม่สามารถปรับปรุง-ขยายได้ - หน่วยงานต่าง ๆ กระจุกกระจาย ทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อ-ประสานงาน	
- ตลาดเพื่อการเกษตร	31. ยังไม่มีตลาดกลางเกษตร ที่เป็นศูนย์รวมการค้าและบริการ รวมการค้าและบริการ	3	- ตลาดจึงต้องส่งเสริมการผลิต การตลาด และให้บริการแก่ภาคเกษตร/อุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งถือเป็นสาขาการผลิตและการประกอบอาชีพที่สำคัญของจังหวัด	
สภาพเศรษฐกิจ-สังคม	- แหล่งงาน	22. แหล่งงานไม่เพียงพอ	4	- อัตราเพิ่มของรายได้เฉลี่ยต่อประชากรค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานคร (นับพื้นที่ และกรุงเทพมหานครเท่ากับร้อยละ 2.40 และ 3.92 ตามลำดับ) - อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ 7.88) เมื่อเปรียบเทียบกับภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล (ร้อยละ 9.73)
- การระดมภาษีของประชาชน	23. บางส่วนยังมีการระดมภาษีที่ไม่เป็นกฏและฐานการระดมภาษีผิด	3	- ครัวเรือนที่ระดมภาษีเพียง 1 อย่าง มีประมาณร้อยละ 31.7 ของครัวเรือนรวม - ครัวเรือนที่ระดมภาษี 2 อย่าง มีประมาณ 8,180 ราย (ประมาณร้อยละ 23.21 ของครัวเรือนรวม)	
การบริหารและการพัฒนา	- มีความสามารถของหน่วยงานท้องถิ่น	24. มีข้อจำกัดในการดำเนินงานทั้งในด้านการให้บริการ การพัฒนา การควบคุม ดูแล และส่งเสริม	5	- สถานที่ทำการเทศบาลตำบล หน่วยงานการจัดกระจายพัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนบุคลากรยังขาดแคลนอีกมาก
- รายได้ของหน่วยงานท้องถิ่น	25. ยังไม่เพียงพอแก่การให้บริการ และการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ	4	- หน่วยงานเทศบาลมีอัตราเพิ่มรายได้/ปี อยู่ในเกณฑ์สูง (เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 14.63 ต่อปี) แต่มีรายได้อัตราเพิ่มประชากรอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ (977.22 บาท/คน ในปี พ.ศ.2527) อัตราเงินปันผลอีก 4 ตำบล นอกเขตเทศบาลมีรายได้รวมเฉลี่ยเพียง 41.89 บาท/ประชากร 1 คน (ปี พ.ศ.2528)	
- การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชน	26. ยังมีส่วนร่วมน้อยทั้งในด้านการปกครอง การพัฒนา และการจัดการพื้นฐาน	3	- ประชาชนยังไม่ใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ในสัดส่วนที่น้อย - ประชาชนขาดความเข้าใจและยังให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย	

ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์

ตารางที่ 5.4 การวิเคราะห์ความสำคัญของปัญหา

สาขา	ประเด็น-ลักษณะปัญหา		(1) ความสำคัญของปัญหา		(2) ขนาดของปัญหา		คะแนนรวม (3) x (4)	(5) ลำดับที่	
			คะแนน	คะแนนปัญหา รวม (3)	คะแนน (4)	โหลรวม		ภายในกลุ่ม	
ภาคยานุวัติ	การขยายตัวที่รวดเร็ว	1	ไม่เป็นมาก่อน แต่ตามแนวถนนสายหลัก กระจายเข้ามาภายใน	54	4.38	5	21.90	2	1
		2	พื้นที่เกษตรกรรมลดลง	16	1.25	3	3.75	24	12
	การใช้ที่ดินไม่มีประสิทธิภาพ	3	กิจกรรมชุมชน ไม่เป็นระเบียบ	26	2.03	3	6.09	16	8
		4	พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ กระจัดกระจาย	21	1.64	2	3.28	25	13
	การปลูกพืชอาหาร	5	คู คลอง แม่น้ำ โดยอาคาร บ้านเรือน	21	1.64	3	4.92	19	10
		6	ถนน ทางเดินเท้า โดยการค้า/บริการ/ขนส่ง	26	2.19	4	8.76	9	4
	สถานที่อยู่อาศัยแออัด โหลรวม	7	ชุมชนแออัด	44	3.44	3	10.32	6	3
		8	ชุมชนบ้านเช่า	26	2.03	2	4.06	23	11
		9	ชุมชนรวมกันตั้งถิ่นฐานตามคันดิน	26	2.03	4	8.12	10	5
	สถานที่อยู่อาศัยแออัด โหลรวม	10	บ้านตึก	39	3.05	4	12.20	5	2
		11	สกปรก (ขยะ) รุงร้าง (พื้นที่ว่าง)	31	2.42	3	7.26	12	6
		12	น้ำเสีย-น้ำขุ่น ตามคู-คลอง	23	1.80	3	5.40	18	9
		13	ความเน่าเปื่อยของอาคาร-บ้านเรือน	26	2.19	3	6.57	14	7
อุตสาหกรรม-ขนส่ง	สถานที่ว่าง-ขนส่ง โหลรวม	14	โครงข่ายถนนไม่สมบูรณ์ อาคารตามสายหลัก-รอง	41	3.20	4	12.80	4	1
		15	ถนนซึ่งไม่เหมาะสม/ได้มาตรฐาน (ขนาด/ผิวจราจร/ทางเดินเท้า)	33	2.56	3	7.74	11	3
		16	ระบบขนส่งสาธารณะไม่เพียงพอ	25	1.95	3	5.85	17	5
	การวางผังเมือง	17	อาคารสิ่งอำนวยความสะดวก (ที่พัก/ห้องสมุด/ท่าเทียบเรือ)	21	1.64	4	6.56	15	4
		18	พื้นที่ถนนไม่เพียงพอ ระเบียบวิธีของประชาชน	26	2.03	4	8.12	10	2
สาธารณสุข-สวัสดิการชุมชน	การขยายตัว ประชากรวัยหนุ่ม	19	ระบบท่อออก/ชักโครก ไม่มี/ไม่มีประสิทธิภาพ	23	1.80	3	5.40	18	4
		20	คู-คลอง ระบบหลัก ดินเลน มีวัชพืช	22	1.72	4	6.88	13	3
	การจัดเก็บ-กำจัดขยะมูลฝอย	21	ไม่ทั่วถึง-สม่ำเสมอ กำจัดไม่ถูกวิธี ค่าใช้จ่ายสูง	28	2.19	4	8.76	9	2
		22	ไม่สม่ำเสมอ ขาดวัสดุ	5	0.39	3	1.17	29	13
	น้ำดื่ม	23	อาคารคอนกรีตในป่าของสว่างสาธารณะ	8	0.63	3	1.89	28	10
		24	ไม่เพียงพอ โครงสร้างอาคารชำรุด-อาคารคอนกรีต	6	0.63	3	1.89	28	10
	การศึกษา	25	การกระจายตัวของสถานศึกษาระดับประถม ซึ่งไม่เพียงพอ การศึกษาออกนอกโรงเรียนซึ่งไม่แพร่หลาย	18	1.41	3	4.23	21	6
		26	บุคลากรทางแพทย์ยังไม่เพียงพอ การสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งไม่ทั่วถึง	30	2.34	2	4.68	20	5
	สิ่งแวดล้อม	27	อาคารคอนกรีตตามกีฬา สวนสาธารณะ ห้องสมุด	10	0.78	4	3.12	27	9
		28	อัคคีภัย ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ตู้โทรเลข	33	2.56	4	10.32	6	1
	โครงสร้างพื้นฐาน	29	ไม่ไดมาตรฐาน ต้นทุน เกินงบประมาณ	5	0.39	3	0.78	30	11
		30	สถานที่เก่า ต้นทุน สิ้นสุดไม่สะดวก	13	1.02	2	4.08	22	7
	โครงสร้างพื้นฐาน	31	ไม่มีตลาดกลางเกษตร (การค้า-บริการ)	14	1.09	3	3.27	26	8
		32	การขยายตัว กิจกรรม เศรษฐกิจ ซึ่งมีอัตราค่า	29	2.27	4	9.08	8	1
เศรษฐกิจ-สังคม	33	เงินภาษีอากรไม่มั่นคง อาคารสิ่งเสริม	23	1.80	3	5.40	18	2	
	34	มีขีดจำกัด ในการดำเนินการให้บริการ การพัฒนา ตลอดจนการควบคุม ทุน และสิ่งเสริม	64	5.00	5	25.00	1	1	
บริการ-โยธา	35	ไม่เพียงพอ ฐานรายได้ไม่คง การจัดเก็บมีประสิทธิภาพ ไม่เพียงพอ	47	3.67	4	14.68	3	2	
	36	มีส่วนร่วมน้อยทั้งในด้านการปกครอง การพัฒนา และการจัดบริการพื้นฐาน	35	3.05	3	9.15	7	3	

ที่มา : (1) ค่าคะแนน (รวม) ตามอันดับที่ จากตารางที่ 5.2
 (2) ค่าคะแนนตามข้อ 2 จากตารางที่ 5.3
 (3) วิธีการเรียงลำดับตามค่าคะแนน

ตารางที่ 5.5 ลำดับความสำคัญของปัญหา จำแนกตามกลุ่มสาขาปัญหา

กลุ่มสาขาปัญหา	ลำดับที่	คะแนนรวม	ปัญหา
กายภาพ	1	21.98	- ไม่เป็นกลุ่มก้อน แม้มตามแนวถนนสายหลัก กระจายเข้าภายใน
	2	12.20	- น้ำท่วมขัง
	3	10.32	- ชุมชนแออัด (เสื่อมโทรม)
	4	8.76	- รุกล้ำถนนทางเดินเท้าโดยการค้า/บริการ/ ขนส่ง
	5	8.12	- ชุมชนริมแม่น้ำ-ลำคลอง (สภาพอาคาร เสื่อมโทรม)
	6	7.26	- สกปรก (ขยะ) รกรุงรัง (พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ ประโยชน์)
	7	6.57	- ความเป็นระเบียบของอาคารบ้านเรือน
	8	6.09	- กิจกรรม (การใช้ที่ดิน) ลับสนไม่เป็นระเบียบ
	9	5.40	- น้ำเสีย วัชพืช ตามคู-คลอง
	10	4.92	- รุกล้ำ คู-คลองแม่น้ำ โดยอาคารบ้านเรือน
	11	4.06	- ชุมชนบ้านเช่า (เสื่อมโทรม)
	12	3.75	- พื้นที่เกษตรกรรม (สวนผลไม้) ลดลง
	13	3.28	- พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์กระจุกกระจาย
คมนาคม-ขนส่ง	1	12.80	- โครงข่ายถนนไม่สมบูรณ์ ขาดถนนสายหลัก-รอง
	2	8.12	- การจราจรติดขัด เนื่องจากพื้นที่ถนนไม่เพียงพอ ความมีวินัย
	3	7.74	- ถนนยังไม่เหมาะสม/ไม่ได้มาตรฐาน (ขนาด/ ผิวจราจร/ทางเดิน)
	4	6.56	- ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก (ที่พักร/ที่จอดรถ/ ท่าเทียบเรือ)
	5	5.85	- ระบบขนส่งสาธารณะไม่เพียงพอ
สาธารณูปโภค- สาธารณูปการ	1	10.32	- ความปลอดภัยในชีวิต-ทรัพย์สิน
	2	8.76	- การจัดเก็บ-กำจัดขยะและปฏิภูล
	3	6.88	- คูคลองระบายน้ำหลักคืนเขิน มีวัชพืช
	4	5.40	- น้ำท่วม เนื่องจากระบบท่อระบายน้ำไม่มี ประสิทธิภาพ
	5	4.68	- การบริการสาธารณสุข
	6	4.23	- การบริการศึกษา
	7	4.08	- สถานที่ราชการ เท้า คับแคบ ติดคือไม่สะดวก
	8	3.27	- ไม่มีตลาดกลางและศูนย์บริการการเกษตร
	9	3.12	- ขาดแคลนสนามกีฬา สวนสาธารณะ ห้องสมุด
	10	1.89	- ขาดแคลนไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ
	10	1.89	- การบริการโทรศัพท์
11	1.17	- การบริการประปา	
11	1.17	- โรงฆ่าสัตว์ไม่ได้มาตรฐาน คับแคบ กักมลภาวะ	
เศรษฐกิจ-สังคม	1	9.08	- ขาดแคลนแหล่งงาน
	2	5.40	- การประกอบอาชีพของประชาชน
บริหาร-พัฒนา	1	25.00	- ชีตความสามารถของหน่วยงานท้องถิ่นมีจำกัด
	2	14.68	- รายได้ของหน่วยงานท้องถิ่นไม่เพียงพอ
	3	9.15	- ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมไม่ เพียงพอ

5.3 ความต้องการของประชาชน

ในการวางแผนพัฒนาและการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ องค์การท้องถิ่นที่มีหน้าที่โดยเคร่งครัด เช่นกรณีของเทศบาลโดยทั่วไป หากได้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างชัดเจน ก็จะทำให้การวางแผนและการให้บริการแก่ประชาชนสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ ในการศึกษานี้จึงได้ใช้ข้อมูลจากแบบสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน (คชช.2 ค.) ปี พ.ศ. 2529 ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก (ไม่รวมตำบลสวนใหญ่ ซึ่งเป็นเขตเทศบาล) จำนวนรวม 36 หมู่บ้าน จากสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดนนทบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยเรียงตามลำดับมาก-น้อย ของจำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหา และมีความต้องการให้แก้ปัญหานั้นได้ดังต่อไปนี้

ปัญหา/ความต้องการ	จำนวนหมู่บ้าน ที่มีปัญหา/ความต้องการ
1. การคมนาคม-ขนส่ง	24
2. การขุดลอกคู-คลองระบายน้ำ	14
3. ความปลอดภัยในชีวิต-ทรัพย์สิน	9
4. ความรู้-ความเข้าใจของประชาชน	8
5. น้ำท่วม-การระบายน้ำ	6
6. น้ำเน่าเสีย	5
7. ประปา	4
ไฟฟ้า	4
สภาพอาคารบ้านเรือน	4
8. สุขภาพอนามัย	3
9. ชุมชนแออัด	2
ความสะอาด	2
การส่งเสริมอาชีพ	2

จากลำดับปัญหาและความต้องการดังกล่าว สามารถจัดเรียงลำดับตามกลุ่มของปัญหาใหม่
ดังนี้

การออก พรบ. ชุมชนแออัด แก้ปัญหากรรมสิทธิ์ การจัดหาที่อยู่อาศัยให้ใหม่-จ่ายค่าเวนคืน และการร่วมรับภาระปรับปรุงชุมชน

- ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อรองรับประชากรที่กระจายออกมาจากเขตกรุงเทพมหานคร
- ควบคุมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน และในชุมชนเป้าหมาย
- พัฒาระบบคมนาคม-ขนส่ง ให้มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้มีการสร้างโครงข่ายคมนาคมหลักเชื่อมโยงชุมชนในเขตปริมณฑล
- พัฒนา ปรับปรุง ขยายบริการโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สาธารณูปการ โดยเน้นการประสาน และกำหนดโครงข่ายการให้บริการ

2) ด้านเศรษฐกิจ

- ส่งเสริมการประกอบอาชีพ-การจ้างงาน รวมทั้งการพัฒนาอาชีพ และทักษะในการประกอบอาชีพ
- ส่งเสริมให้มีรายได้เพิ่ม โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- ส่งเสริมแหล่งงาน โดยเฉพาะด้านการเป็นศูนย์พาณิชย์กรรม และตลาดกลางการเกษตร

3) ด้านสังคม

- พัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
- พัฒนาการรู้หนังสือ ส่งเสริมการศึกษา
- พัฒนาสุขภาพอนามัย ส่งเสริม-ปรับปรุงการสาธารณสุขมูลฐาน
- สร้างความเป็นธรรมในสังคม ส่งเสริมการพึ่งตนเอง

ตารางที่ 5.6 สรุปประเด็นนโยบายของแผนพัฒนา ระดับต่าง ๆ

แผนพัฒนา ฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530-2534) แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และปริมณฑล แผนพัฒนา (ชนบท) จังหวัดสมุทรปราการ (ปี พ.ศ. 2530) ผังเมืองรวมเมืองสมุทรปราการ (ร่าง) แผนพัฒนาเทศบาลนครระยอง (ปี พ.ศ. 2530-2534)

กรอบนโยบายด้านการพัฒนาเมือง

1. กระจายความเจริญสู่ภูมิภาคสืบต่อไป โดยให้เศรษฐกิจเป็นผู้นำ

นโยบายหลัก

พัฒนากรุงเทพฯ และปริมณฑลให้ เป็นพื้นที่เชื่อมโยงกับเขตภาคกลางอื่นๆ โดย มีการกำหนดเขตพัฒนาของชุมชน และให้มี ความสมบูรณ์ในตัวเอง

นโยบายหลัก

- ให้พัฒนาตามแนวโหนดความเจริญของ จังหวัด และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครองศูนย์กลางและบริหาร การเมือง โดยกำหนดเขตพัฒนาให้ เป็นชุมชน กลุ่มอาชีพที่มีความสมบูรณ์และพึ่งตัวเอง ได้
- สนับสนุนให้มีการวางผังเมืองรวม

นโยบายหลัก (แนวทางการพัฒนาประชาชน)

- ส่งเสริม ให้เป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคม การพาณิชย์ ตลาดกลางการค้า และส่งเสริม ให้เป็นเมืองท่องเที่ยว
- ส่งเสริมให้ประชาชนมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีและให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง
- ให้องค์กรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการบริหารและ ดำเนินงาน

2. เสริมสร้างและปรับปรุงบริการพื้นฐาน ในเขตเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่

นโยบายกำหนดแนวทางการพัฒนา

1. ด้านผังเมืองและโครงสร้างบริการพื้นฐาน
 - ประสานการวางผังและกำหนด โครงสร้างการให้บริการพื้นฐาน
 - กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนา แก่เทศบาลโดยจำแนกเป็น 4 เขต
2. ด้านการแก้ปัญหาชุมชนแออัดและผู้ยากจน
 - จัดบริการสาธารณสุข ให้ได้ทั่วถึงทั่วถึง
 - การแก้ปัญหาการรวมกลุ่มที่ดินให้เกิดความ มีผล
 - จัดทำที่อยู่ใหม่/จำนำค่าเช่าเช่า
 - ในกรณีการเวนคืน
 - เร่งรัดการออก นาม, ชุมชนแออัด
 - ร่วมมือภาครัฐกับปรับปรุงชุมชนแออัด ในกรุงเทพฯ กทม. และ กทม.

นโยบายกำหนดแนวทางการพัฒนา

1. ด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน
 - พัฒนาแหล่งน้ำและปรับปรุงประสิทธิภาพ
 - ปรับปรุงขยายโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคมนาคม ในป่า

นโยบายกำหนดแนวทางการพัฒนา

1. ด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน
 - ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่มี เส้นทางสายใหม่เกิดขึ้นอย่างเร่งรัด
 - ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัย เน้นรองรับ ประชากรที่กระจายตัวมาจากกรุงเทพฯ

นโยบายกำหนดแนวทางการพัฒนา

1. ด้านสภาพแวดล้อมและบริการ โครงสร้างพื้นฐาน
 - จัดให้มีการใช้ที่ดินมีระเบียบ และส่งเสริมให้มีการใช้ผังเมืองรวม และจัดทำผังเฉพาะ
 - ส่งเสริมการปรับปรุงชุมชนแออัด
 - รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในชุมชนไป กทม. กทม
 - จัดทำระบบคมนาคม-ขนส่ง ให้เป็นระบบและมี ประสิทธิภาพ
 - ปรับปรุงระบบบริการ โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม ถนน ทางเท้า สะพาน กำจัดขยะ-มูลฝอย โรงฆ่าสัตว์ ตลาดสด ฝาย ประปา สวนสาธารณะ

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530-2534)	แผนพัฒนาฯ และปฏิรูปฯ	แผนพัฒนาฯ (ชนบท) จังหวัดชลบุรี (ปี พ.ศ. 2530)	ผังเมืองรวมเมืองชลบุรี (ร่าง)	แผนพัฒนาเทศบาลระยอง-ปลวกแดง (ปี พ.ศ. 2530-2534)
3. เสริมสร้างฐานเศรษฐกิจและการ จ้างงานในเขตเมือง	3. ด้านการลงทุนและการระดมทุน - กำหนดขนาดและวงเงินลงทุนให้ เหมาะสม - ประสานการลงทุนให้สอดคล้องและ ประหยัด - เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมและรับภาระ การลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ทั้งกัน เอกชน และประชาชน - กำหนดสัดส่วนภาวะการลงทุน - ใช้หลักการค้าคืนทุน ปรับโครงสร้างภาษี ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน	2. ด้านเศรษฐกิจ - ผนึกกำลังกัน ในรูปกลุ่ม และทักษะใน การประกอบการ - ผนึกอุตสาหกรรมในชนบทและอนุรักษ์ อุตสาหกรรมในครัวเรือน - ส่งเสริมให้มีรายได้นับพันจากรายได้หลัก - ส่งเสริมการจัดตั้งตลาดกลางเกษตร - การสร้างงานในชนบท - ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว 3. ด้านสังคม - ผนึกภาคเอกชนชีวิต ยกฐานะความเป็นอยู่ ของเกษตรกร - เสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม - ส่งเสริมการพึ่งตนเองในทุกระดับ - พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน การรู้หนังสือ และทักษะในอาชีพ - พัฒนาสุขภาพชนบท	2. ด้านเศรษฐกิจ - ส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการสร้างงาน - จัดให้มีและส่งเสริมแหล่งอาชีพ - ส่งเสริมให้ที่ศูนย์พาณิชย์กรรมและตลาดกลางเกษตร 3. ด้านสังคม - ส่งเสริมการศึกษา - ส่งเสริมและปรับปรุงการสาธารณสุข	
4. ลดบทบาทการลงทุนของภาครัฐบาล นักกำลัง การระดมทุนและการลงทุนในการขยายกิจการ พื้นฐาน	4. ด้านการปรับปรุงองค์กรในการแก้ไข - จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนา ระดับชาติ และคณะกรรมการ เฉพาะเรื่อง เพื่อกำหนด - จัดตั้งกองทุนพิเศษ นำทุน การวิจัย และที่อยู่อาศัย - เน้นแนวประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงานพัฒนา	4. ด้านการถือครอง-การบริหาร - ส่งเสริมบทบาทการช่วยเหลือ กิจผลิต ที่มีปัญหาของเกษตรกรและชนบทมีส่วนร่วม - ปรับปรุงการจัดที่ แคน/โครงการ สนับสนุนเกษตรส่วนและวิสาหกิจ	4. ด้านการถือครอง-การบริหาร - ผนึกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน - เร่งรัดปรับปรุงประสิทธิภาพของเทศบาล - ส่งเสริมดัชนี ก่อตั้งใจของท้องถิ่น - ผนึกกำลังมีรายได้อีกหลาย	

ที่มา : จากการศึกษาในปีที่ 3 ข้อที่ 3.2.5

4) ด้านองค์กร การลงทุน-ระดมทุน

- จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติ และกรรมการเฉพาะเรื่อง เพื่อการประสานงานการจัดตั้งกองทุนเพื่อดำเนินการทางด้านการจราจร-ขนส่ง การป้องกันน้ำท่วม และการปรับปรุงที่อยู่อาศัย
- ประสานการลงทุน ด้านสาธารณูปโภค
- กำหนดวงเงินลงทุน สัดส่วนภาวะ และหลักการคืนทุน เพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และขีดความสามารถขององค์กรระดับต่าง ๆ
- ปรับปรุงโครงสร้างภาษี เพื่อเพิ่มพูนรายได้ในการให้บริการและพัฒนาท้องถิ่น
- ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการให้บริการ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

5) ด้านการเมือง และการบริหาร

- เร่งรัดปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรท้องถิ่น
- พัฒนาเพิ่มรายได้ของท้องถิ่น
- พัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.5 ศักยภาพ

การศึกษาถึงศักยภาพของชุมชนที่ศึกษา มุ่งเน้นการบ่งชี้ถึงบทบาทหน้าที่ของชุมชนในอนาคต เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาชุมชนในระยะยาว

ในการศึกษาได้พิจารณาจากปัจจัยดึงดูด และปัจจัยผลัก ดึงที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 4 หัวข้อ 4.2 ซึ่งทำให้เห็นถึงแนวโน้มในการขยายตัวของชุมชนในอนาคตว่า จะมีบทบาท-หน้าที่ในรูปแบบและลักษณะเช่นใด

ปัจจัยหลักที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของชุมชนที่ศึกษาได้แก่ การย้ายถิ่นของประชากร โดยเฉพาะจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความหนาแน่นสูง เข้าอยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา ประกอบกับ นโยบายในการดำเนินงานของภาครัฐบาล ที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของชุมชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งยังไม่สามารถควบคุมการขยายตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายการกระจายแหล่งงาน โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมจากกรุงเทพมหานครออกสู่เขตปริมณฑลและต่างจังหวัด และนโยบายการย้ายสถานที่ราชการที่สำคัญบางหน่วยออกสู่เขตปริมณฑล เป็นต้น

ปัจจัยดึงดูดที่มีอิทธิพล ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างรวดเร็ว นั้น เนื่องจากความเหมาะสมของชุมชนเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ชุมชนข้างเคียง โดยรอบ รวมทั้งกับกรุงเทพมหานคร ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วยปัจจัยด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ นโยบาย และโครงการ (ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน) ต่าง ๆ ภายในพื้นที่ชุมชนศึกษา

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ในบทที่ 4 ที่ผ่านมา อาจสรุปได้ว่า ปัจจัยทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาที่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบค่อนข้างมาก ได้แก่ ทำเลที่ตั้งที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และมีระบบคมนาคมขนส่งติดต่อเชื่อมโยงกันโดยสะดวก การที่พื้นที่ว่างและพื้นที่เกษตรกรรมเหลืออยู่มาก ในขณะที่ชุมชนยังมีความหนาแน่นต่ำ ประกอบกับการราคาที่ดินซึ่งยังไม่สูงมากนัก นอกจากนี้สภาพแวดล้อมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ดีพอสมควร ปัจจัยทางกายภาพดังกล่าว ถือเป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อการอยู่อาศัยและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี สำหรับปัจจัยนำทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจากอดีตที่ผ่านมาพบว่า สาธารณการ-ประกันภัย คมนาคมขนส่ง การไฟฟ้า-ประปา การบริการ และการค้าส่ง-ปลีก มีพื้นฐานและแนวโน้มที่ดี ในขณะที่เริ่มมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมประเภทที่ใช้แรงงานมาก เช่น สิ่งทอ ไฟฟ้า และเคมี ฯลฯ จากปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ คาดว่าจะมีส่วนช่วยให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนการประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชนในพื้นที่ศึกษาเพิ่มขึ้น

ในส่วนของปัจจัยทางด้านนโยบายและโครงการนั้น การกำหนดนโยบายให้ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนอยู่อาศัยที่มีความอุดมสมบูรณ์ในตัวเอง โดยเป็นที่รองรับการขยายตัวของประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากกรุงเทพมหานคร ประกอบกับการมีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวข้องกันในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ โครงการที่จะปรับปรุงระบบคมนาคม-ขนส่ง เชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร และชุมชนสำคัญโดยรอบ เช่น โครงการทางด่วนขั้นที่ 2 โครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน โครงการปรับปรุงรถโดยสารประจำทาง ชสมก. โครงการก่อสร้างถนนวงแหวนและระบบโครงข่ายถนนภายในพื้นที่ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีโครงการที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อม การระบายน้ำ กำจัดน้ำเสีย ป้องกันน้ำท่วม การขยายระบบประปา โครงการขยาย

เขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ออกมาครอบคลุมพื้นที่ฝั่งตะวันออกของอำเภอเมืองนนทบุรีทั้งหมด รวมทั้งโครงการจัดทำ-บังคับ ใช้ผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี เป็นต้น

สำหรับโครงการพัฒนาของภาคเอกชนในเขตพื้นที่ศึกษาที่สำคัญได้แก่ โครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรรและคอนโดมิเนียม ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวเป็นอย่างมาก โครงการก่อสร้างศูนย์การค้าในย่านถนนงามวงศ์วาน รวมทั้งโครงการขยายตัวของอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้นในอนาคต

จากการวิเคราะห์ข้างต้น พอที่จะสรุปศักยภาพของชุมชนพื้นที่เทศบาลเมืองนนทบุรีแห่งนี้ในอนาคตได้ว่า น่าที่จะมีบทบาทเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยที่สำคัญแห่งหนึ่งในเขตปริมณฑล ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในด้านการคมนาคม-ขนส่งอย่างใกล้ชิดกับกรุงเทพมหานคร ในขณะที่มีความสมบูรณ์พอสมควรในด้านพื้นฐานและโครงสร้างของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ และการจ้างงาน นอกจากนี้ ยังควรมีบทบาทเป็นศูนย์กลางของจังหวัดนนทบุรีในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านธุรกิจ-การเงิน การค้า-บริการ การคมนาคม-ขนส่ง และการบริหาร การปกครองของจังหวัดอีกด้วย